

Zaaknummer	499063
Portefeuillehouder	De heer H. Bellaart
Voorstel	Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten met een verplichte participatie.

Aan de raad,

1. Beslispunten

1. Alle activiteiten die niet binnen het omgevingsplan passen aan te wijzen voor verplichte participatie met derden, waarbij het niveau van participatie per activiteit kan verschillen;
2. De verplichte participatie bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten mee te nemen in de visie op (burger)participatie en de participatieverordening;
3. Dit besluit in te laten gaan op de dag waarop de Omgevingswet in werking treedt.

2. Maatschappelijk effect

Het betrekken van belanghebbenden bij hun woon- en leefomgeving. Bij activiteiten die niet passen binnen het vastgestelde omgevingsplan worden belanghebbenden actief betrokken bij die activiteiten die impact heeft op hun directe woon- en leefomgeving.

3. Aanleiding

Binnen de huidige regelgeving is participatie over ruimtelijke projecten door initiatiefnemers niet verplicht. Bij de grote projecten en gebiedsontwikkelingen, waarbij ook anterieure overeenkomsten worden opgesteld, is participatie wel een onderdeel van de afspraken.

Participatie is een belangrijke pijler van de Omgevingswet. Het vroegtijdig betrekken van de omgeving zorgt ervoor dat verschillende perspectieven, belangen, kennis en creativiteit van verschillende actoren snel op tafel komen en dat er rekening mee gehouden kan worden. Het is een belangrijk hulpmiddel bij het integraal benaderen van initiatieven in de fysieke leefomgeving. Zo worden plannen verrijkt en worden er betere besluiten genomen. Betere processen, plannen en besluiten vergroten eerder de kans op meer draagvlak. Dit kan ook tijdwinst opleveren. Omdat participatie maatwerk is, schrijft de wet niet voor hoe de participatie moet plaatsvinden.

Dit is een verscherping ten opzichte van de huidige situatie waar participatie nog niet verplicht is. Door het spanningsveld tussen de gewenste snelheid binnen een proces en het goed betrekken van alle belanghebbenden is er een onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin een verschillende mate van participatie wordt gevraagd.

4. Concreet gevolg van dit voorstel

Een aanvraag voor een vergunning die niet past in het omgevingsplan wordt pas in behandeling genomen als de initiatiefnemer kan aantonen dat er aan

participatie, is gedaan. Participatie is hiermee een indieningsvereiste voor de aanvraag omgevingsvergunning.

5. Argumenten en onderbouwing

1.1 De samenleving moet betrokken worden bij initiatieven die niet passen binnen het omgevingsplan

Participatie wordt verplicht gesteld voor initiatieven die niet passen binnen de regels van het omgevingsplan. Er wordt bijvoorbeeld niet altijd aan de voorwaarden voldaan zoals deze oorspronkelijk zijn vastgesteld. Of er kan op een bepaalde locatie een totaal nieuw initiatief plaatsvinden dat niet eerder is voorzien. Bij afwijkingen van het omgevingsplan vinden we het belangrijk dat de samenleving betrokken wordt.

Binnen de Omgevingswet heeft de gemeenteraad de mogelijkheid en bevoegdheid buitenplanse omgevingsplanactiviteiten aan te wijzen waarbij participatie van en overleg met derden verplicht wordt gesteld. Door bij alle initiatieven die niet binnen het omgevingsplan passen, participatie verplicht te stellen, borgen we dat belanghebbenden hier op een goede manier bij betrokken worden.

1.3 Verplichte participatie biedt meer zekerheid dat bij ontwikkelingen die niet passen in het omgevingsplan belangen tijdig op tafel komen

Met voorliggend besluit is participatie straks (naast een toetsing aan de wettelijke regels en ons omgevingsbeleid) één van de afwegingen bij een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Dit betekent dat een aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt getoetst op participatie. Bij deze toetsing staan de volgende vragen centraal: wie zijn betrokken? Wat hebben participanten ingebracht? Wat is gedaan met deze inbreng?

Als de aanvrager niet of onvoldoende aan participatie heeft gedaan, kan het college de aanvraag buiten behandeling laten. Wel moet het college de aanvrager de gelegenheid geven het gebrek te herstellen (artikel 4:5, Algemene wet bestuursrecht (Awb)).

1.4 De mate van impact kan het participatieniveau van verplichte participatie bepalen

De mate van impact van een activiteit op de fysieke leefomgeving kan bepalend zijn voor het niveau van participatie. In de nota Impact (bijlage 1) wordt aangegeven op welke wijze activiteiten impact kunnen hebben op de fysieke leefomgeving. In bijlage 2 is een tabel opgenomen waarin de niveaus van participatie zijn gekoppeld aan de niveaus van impact:

- Weinig impact (circa 500 aanvragen): Bij activiteiten met weinig impact op de leefomgeving (niveau 1) is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor de participatie, vanuit dit beleid moet er minimaal gekozen worden voor de laagste vorm van participatie: informeren.
- Impact (circa 40 aanvragen): Voor activiteiten met impact op de omgeving is eveneens de initiatiefnemer verantwoordelijk voor de participatie en wordt minimaal gekozen voor de volgende trap op de participatieladder: raadplegen
- Grote impact (circa 10 aanvragen): Voor type initiatieven met veel impact op de fysieke leefomgeving (niveau 3) wordt gekozen voor een

participatietraject waarbij ook de gemeente haar rol kan pakken. Hierbij wordt minimaal gekozen voor raadplegen, adviseren, co-creëren of meebeslissen.

Met deze verdeling in categorieën en daarmee verwachte aantallen, verwachten we enerzijds voldoende snelheid in de processen te houden en voldoende aandacht te geven aan de belangen van derden tegelijk zorgen we dat de werkdruk voor de ambtelijke organisatie beheersbaar blijft.

1.5 Meer maatwerk bij initiatieven

Deze verplichte participatie leidt tot meer mogelijkheden voor de gemeente om passende oplossingen te bieden waar dat nodig is. Op die manier wordt er voor gezorgd dat ook initiatieven die niet rechtstreeks binnen de voorwaarden van het omgevingsplan passen, weloverwogen tot stand komen. Zo kan de gemeente maatwerk leveren. Overzichtelijkheid, integraliteit en maatwerk dragen bij aan een uiteindelijk betere en snellere besluitvorming – één van de hoofddoelen van de Omgevingswet.

2.1 Het meenemen van de verplichte participatie in de participatieverordening

De gemeente werkt aan een verrijkte visie op (burger)participatie en vertaalt de aangepaste visie juridisch naar een participatieverordening. De inspraakverordening komt hiermee te vervallen. In de participatieverordening komen zowel inwoners- als overheidsparticipatie aan de orde. De verplichte participatie bij bouwinitiatieven die niet binnen het omgevingsplan passen, behoort tot de categorie inwonersparticipatie. Binnen dit hoofdstuk in de participatieverordening worden regels voor de verplichte participatie opgenomen.

6. Houd rekening met en onderbouwing

1.1 Participatie kan niet verplicht worden gesteld bij initiatieven die passen binnen het omgevingsplan

De Omgevingswet geeft aan dat de initiatiefnemer verantwoordelijk is voor de participatie bij zijn initiatief. Bij initiatieven die binnen het omgevingsplan passen, kan participatie niet verplicht worden gesteld. Uitgangspunt hierbij is dat er reeds participatie heeft plaatsgevonden bij het opstellen van het omgevingsplan (motiveringsplicht) en dat belanghebbenden inspraakmogelijkheden hebben gehad. Dit geldt ook voor een binnenplanse afwijking. Zo'n afwijking kennen we nu ook in onze bestemmingsplannen. Deze activiteiten vallen onder de Omgevingswet binnen de categorie binnenplanse omgevingsplanactiviteit. Dit gaat meestal om relatief kleine afwijkingen van het omgevingsplan. Dit kan dus niet verplicht worden. Participatie door de initiatiefnemer wordt wel gestimuleerd.

2.1 Zelfs complexere initiatieven in relatief korte termijn alsnog weloverwogen behandeld worden.

Onder de Omgevingswet is de reguliere beslistermijn het uitgangspunt bij vergunningverlening. Dat betekent dat binnen 8 weken na aanvraag van een omgevingsvergunning een besluit moet zijn genomen. Deze termijn houdt niet veel ruimte over voor gedegen belangenafweging en advisering. Voorliggend voorstel ziet erop toe dat in die gevallen, waar belangenafweging noodzakelijk wordt geacht, dit aan de voorkant, voorafgaand aan de formele procedure, heeft plaatsgevonden.

7. Duurzaamheid

Door goed in gesprek te gaan met de belanghebbenden werken we duurzaam samen aan een kwalitatieve leefomgeving.

8. Financiële onderbouwing

Het 'participeren' is een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemers. Er wordt gestuurd op zelfredzaamheid, maar de verantwoordelijkheid van initiatiefnemers voor het invullen van hun participatieopgave leidt, zeker in het begin en bij complexere initiatieven, tot vragen en behoefte aan ondersteuning vanuit de gemeente. Hiervoor dient er binnen de gemeente capaciteit beschikbaar te zijn. De inzet die dit met zich meebrengt wordt mede bepaald door het ambitieniveau dat de gemeente nastreeft. De kosten voor deze inzet worden doorbelast via de leges (kleine initiatieven) of in de anterieure overeenkomsten met de initiatiefnemers (middelgrote en grote initiatieven).

9. Communicatie en participatie

Op verschillende momenten is dit thema behandeld in college en raad. Daarnaast is bij de uitwerking van dit onderwerp gekeken naar de besluitvorming van andere gemeenten en is het onderwerp intern getoetst.

10. Uitvoering / tijdpad / evaluatie

10.1 Implementatie

Vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet (januari 2024) wordt met het nieuwe beleid gewerkt.

10.2 .Handreiking voor initiatiefnemers

Om initiatiefnemers te ondersteunen bij de participatie bij hun initiatief wordt in 2023 een handreiking met impactscan opgesteld. De op te stellen handreiking participatie geeft informatie voor en ondersteuning aan initiatiefnemers bij het invullen van hun participatieopgave. Verder geeft deze handreiking suggesties voor manieren van participatietypen en -middelen die passend kunnen zijn bij het gewenste niveau van participatie. De handreiking wordt voorgelegd aan de klankbordgroep burgerparticipatie.

10.3 Evaluatie

De doelen van participatie bereiken we alleen in een proces van samen leren. In dat proces evalueren we onze participatie en nemen het geleerde mee in de volgende participatiemogelijkheid. Zo blijven we leren en verbeteren tijdens het proces door continu te monitoren.

Omdat de aanpak van participatie onder de Omgevingswet nieuw is voor zowel de initiatiefnemer van een omgevingsinitiatief als voor de gemeente, zal er op basis van in de praktijk opgedane kennis met regelmaat worden geëvalueerd. Op basis van bevindingen van alle partijen kan het toetsingskader en de daarbij behorende spelregels en tools worden aangescherpt.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

drs. E.M. Voorhorst,
Gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde,
Burgemeester

Bijlage(n)

1. Nota Impact
2. Lijst met niveaus voor o.a. participatie bij bouwinitiatieven

- De Raad Gooise Meren

Gelezen het voorstel 'Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten met een verplichte participatie' met zaaknummer <..> van het college van burgemeester en wethouders,

Besluit

1. Alle activiteiten die niet binnen het omgevingsplan passen aan te wijzen voor verplichte participatie met derden. Het niveau van participatie kan per activiteit verschillen.
2. De verplichte participatie bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten mee te nemen in de visie op (burger)participatie en de participatieverordening.
3. Dit besluit in te laten gaan op de dag waarop de Omgevingswet in werking treedt.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van de gemeente Gooise Meren, gehouden op *(datum wordt ingevuld door de griffie)*

De griffier

De voorzitter

mevrouw drs. M.G. Knibbe

drs. H.M.W. ter Heegde